

Компенсират 100% за ценни книжа

Милети Младенов, председател на УС на Фонда за компенсиране на инвеститорите

- Г-н Младенов, кои са най-важните промени, които оповести еврокомисията в директивата за схемите на компенсиране на инвеститорите във финансовите инструменти?

- Промените се налагат заради множество проблеми, свързани с размера на покритието на инвестициите, финансирането на схемите, сроковете за изплащане на компенсации. Разбира се, кризата също оказва влияние. Покритието ще бъде увеличено от сегашните 20 хил. на 50 хил. евро. Това предложение отчита изоставането от нивото на защита при схемите за гарантиране на депозитите (което достига 100 хил. евро до края на годината), а също и факта, че нивото на компенсация не е променяно, за да отрази натрупаната инфлация. Същевременно се променя и принципът нивото да е минимално, както е сега, а да стане фиксирано и еднакво за всички схеми в ЕС, за да се избегне евентуално пренасочване на инвеститори към страни членки с по-голямо покритие. Където нивото на защита е по-високо, ще трябва да се намали в срок до три години от вкарването на промените в директивата в националното законодателство. У нас от началото на тази година покритието бе увеличено до изискваните от директивата 20 хил. евро. Следователно ще трябва да се увеличи над два пъти, което ще означава по-висока експозиция на фонда при задействане на схемата и евентуално по-високи вноски за посредниците.

- Ще бъде ли запазено съфинансирането на риска с 10% от страна на клиента?

- С промените съфинансирането се премахва и компенсацията ще покрива 100% от вземането на клиента. Досега схемата защитаваше само 90%. Това се прави, за да се избегне т. нар. морален риск, който възниква, когато клиентът е защитен до пълния размер на вземането си. Тъй като в този случай той е безразличен към риска, който инвестиционната фирма носи, и се интересува единствено от цената на услугата.

- Какви промени се предвиждат при финансиране на схемите?

- Това е един от проблемите, с които се сблъскват в страни, където е имало фалити на брокерски фирми. В редица случаи схемите нямат достатъчно средства, за да компенсират инвеститорите. В отделните държави пък има много големи различия в принципите на финансиране на схемите. Българската схема е от типа *ex ante* - при нея посредниците правят текущо вноски, които формират паричен фонд и при нужда средствата от него могат незабавно да се използват за компенсиране, за разлика от схемите *ex post*, при които се акумулира паричен фонд едва след настъпил фалит. С промяната сега се създава минимален праг на фонда в размер на 0,5% от сумата на защитените клиентски активи. Той трябва да се

натрупа предварително и да е наличен във всеки момент - за неговото достигане се предвижда преходен период от 10 г. Във връзка с финансирането на схемите има едно друго предложение, което е уникално по характера си за ЕС. Става дума за възможността при недостиг на средства за компенсиране на инвеститорите една национална схема да получи заем от схемата в друга страна - това е т. нар. механизъм за кредитиране от последна инстанция. Той се базира на принципа на солидарност между националните схеми и се очаква да насърчи по-тясното сътрудничество и координация между схемите. Предвижда се за тази цел схемите да заделят 10% от своя паричен фонд, като срокът на кредитирането ще бъде до 5 години, а лихвеният процент ще е равен на процента по овърнайт кредитите на ЕЦБ. Взаимното кредитиране между схемите се предвижда да започне да се прилага от началото на 2014 г.

Валерия Стойкова